

Oktober 2017

Farverigt fremstød for H.C. Andersens Odense

2017 har været et ganske forunderligt Japan-år for Odense og H.C. Andersen.

De kejserlige og kongelige mødes

I anledning af fejringen af 150-året for de diplomatiske forbindelser mellem Japan og Danmark, aflagde den japanske kronprins Naruhito et fornemt besøg i H.C. Andersens Hus 19. juni i år. Et besøg, vi tillægger væsentlig værdi, fordi det affødte stor japansk mediebevågenhed og dermed fungerede som en vigtig turistmæssig katalysator. Samme store betydning opnås uden tvivl, når besøget nu gengældes af kronprins Frederik og kronprinsesse Mary, der står i spidsen for et erhvervs- og kulturfremstød i Japan 8. - 12. oktober. Kronprinsen er protektor for Danmark-Japan-året.

Mødested for dansk og japansk kultur

Et mangeårigt og frodigt samarbejde mellem Odense og venskabsbyen Funabashi i Japan betyder, at Odense Bys Museer er inviteret til at være med i forreste række, når kronprinsesse Mary under sit officielle besøg gæster Funabashi Andersen Park. Odense Bys Museer deltager med en helt unik H.C. Andersen-butik sammen med fem andre danske butikker på Scandinavian Fair 7. - 29. oktober. Scandinavian Fair er et enestående mødested for dansk og japansk kultur, hvor netværk og menneskelig kontakt kan udvikles og plejes.

Vigtigt at være synlig

Marketingkoordinator Lone Weidemann skal bemane H.C. Andersen-butikken i den første uge af Scandinavian Fair messen, iklædt 1800-tals bondetøj fra Den Fynske Landsby. Hun forventer sig meget af deltagelsen. - Vi skal først og fremmest slå fast, at Odense er H.C. Andersens hjemby og derved styrke turismen fra Japan til Odense, siger hun. - Dernæst skal vi understøtte det ganske særlige og varme venskab mellem Odense og Funabashi, der har varet gennem 28 år. Sidst, men ikke mindst, er der betydningen af det royale besøg i Japan. Når kronprinsesse Mary besøger Scandinavian Fair, skal jeg gøre mit bedste for at fange hendes

interesse i vores japanske fremstød. Et royalt besøg i butikken - under stor pressedækning - vil være yderst værdifuldt på fantastisk mange områder, fastslår Lone Weidemann.

Konnichiwa nihon no minasan!

Lone Weidemann glæder sig til den direkte kontakt med de japanske gæster, der vil komme til messen. Cirka 80.000 gæster forventes at besøge Scandinavian Fair, og Lone har medbragt et varieret udvalg af varer fra museumsbutikken i H.C. Andersens Hus. Varer, der alle har japanernes store interesse som f.eks. papirklip, glaskunst og ikke mindst bogmærker, som alle japanere holder meget af og har et helt specielt forhold til. Derfor har Odense Bys Museer fremstillet en bred vifte af særlige H.C. Andersen bogmærker - på japansk naturligvis - som fastslår, at Odense er H.C. Andersens hjemby. Bogmærkerne uddeles gratis med gavmild hånd, så budskabet når så bredt ud som muligt.

Japansk indflydelse på H.C. Andersens Odense

En ting er, at Odense Bys Museer markerer sig i Japan. En anden ting er, at japanerne markerer sig stærkt i Odense. Med den japanske stjernearkitekt Kengo Kuma som skaber af det nye eventyrlige H.C. Andersens Hus, og den japanske forfatter Haruki Murakami som modtager af H.C. Andersen prisen, må man sige, at 150-året for Danmarks og Japans forbindelser i den grad er blevet slået fast.

PS: Konnichiwa nihon no minasan! betyder Goddag til alle i Japan!

Fakta om Funabashi Andersen Park

Odense og Funabashi kommuner fejrer i år deres 28 års jubilæum som venskabsbyer. Funabashi Kommune i Japan tæller mere end 620.000 indbyggere og ligger 45 minutters kørsel øst for Tokyo.

Funabashi huser en stor H.C. Andersen Park, som kan beskrives som en oplevelsesfusion mellem Den Fynske Landsby, H.C. Andersens Hus og Fyrtøjet, spredt udover et stort naturskønt areal. Netop Fyrtøjet har gennem de seneste seks år i samarbejde med Childrens Museum i H.C. Andersen Parken afviklet en stor japansk national konkurrence i papirklip, eller "kirigami", som det hedder på japansk. Tusindvis deltager i konkurrencen, og alle klip bliver udstillet på en imponerende udstilling i Funabashi.

Den ældste danmarkshistorie udstilles på Odense Bys Museer

Mordet på kong Knud IV (den senere Knud den Hellige), Danmarks sidste vikingekonge, i Albani Kirke i Odense i 1086 fik afgørende betydning for Odenses udvikling. Knud blev således omkring 1100 Danmarks første helgen, og folk valfartede til byen for at se Knud og opleve de undere, der kunne ske ved helgenskrinet med de jordiske rester af den tidligere konge.

Knud skulle være kult

Men historien om den gode og fromme Knud og om det barbariske overgreb på ham skulle fortælles således, at folk vidste, at der var tale om en sand helgen. Samtidig var det vigtigt at få dokumenteret, at der gennem helgenkongen var en forbindelse mellem kongehuset og gud. Ja, kulten omkring Knud skulle opbygges.

Ælnoths krønike blev skrevet i Odense

På den baggrund opstod en række tidligmiddelalderlige helgenskrifter, der i dag kendes som "Odenselitteraturen". Væsentligst heri er et skrift fra starten af 1100-tallet, formentlig perioden 1110-1113, skrevet af den engelske munk Ælnoth. Ælnoth kom fra Canterbury, men havde, da krøniken blev skrevet, opholdt sig i Danmark i 24 år, altså umiddelbart efter Knuds død. Ælnoths krønike betegnes af mange som det første forsøg på at nedskrive en danmarkshistorie - og dette er altså formentlig sket i Odense.

Udstilles for første gang i danmarkshistorien

Den oprindelige version af krøniken er gået tabt, men der findes i dag to ca. jævngamle afskrifter, begge fra omkring 1200 og begge del af større flamske værker. Det ene af disse - et smukt håndskrevet manuskript, som er udlånt fra Brügge - udstilles nu for første gang i Danmark og i byen, hvor originalen menes at være skrevet. Således kan man fra fredag den 13. oktober se manuskriptet i Møntergårdens særudstilling "Knuds Odense - Vikingernes by". Udstillingen tegner med afsæt i de nyeste forskningsresultater billedet af den vikinge- og middelalderby, hvor Knud havde sin gang, og hvor han mødte sin banemand. Udstillingen af bogen af arrangeret af Center for Middelalderlitteratur ved Syddansk Universitet og Odense Bys Museer.

Historisk reception på Møntergården

Odense Bys Museer inviterer til historisk reception på Møntergården fredag den 13. oktober kl. 13-14.30.

Anledningen er ganske ekstraordinær. Det er lykkedes museet i samarbejde med Center for Middelalderlitteratur på SDU at få lov til at låne og udstille den ældste eksisterende kopi af den allerførste danmarkshistorie: "Ælnoths krønike", forfattet omkring 1100. Et skrift, der ikke tidligere har været udstillet i Danmark.

Den ældste nedskrevne danmarkshistorie er fra Odense

Den danske litteratur fik sin begyndelse i Odense omkring 1100. Her skrev engelske munke om drabet på Knud den Hellige i 1086. Vi kender navnet på en af dem, Ælnoth, som er den første "danske" forfatter. Den ældste eksisterende kopi af Ælnoths tekst er en smukt håndskreven bog produceret i Flandern omkring 1200. Uden dette håndskrift - som udstilles i Danmark

for første gang - ville vores viden om Knud, om den tidlige litteratur og de engelsk-danske bånd i perioden være væsentligt ringere.

Den smukke håndskrevne bog vises som led i udstillingen "Knuds Odense - Vikingernes by". Samtidig markeres udgivelsen af bogen bag særudstillingen.

Program:

- Velkomst v. forskningscenterleder Mads Runge, Odense Bys Museer
- Bogen bag særudstillingen "Knuds Odense - Vikingernes by" v. Mads Runge
- Den danske litteraturs oprindelse - i Odense omkring 1100 v. professor Lars Boje Mortensen, Center for Middelalderlitteratur, SDU
- Odense og de engelske forbindelser i 1000-tallet v. ph.d. Marie Bønløkke Missuno, Aarhus Universitet
- Fremvisning af Ælnoths krønike i særudstillingen "Knuds Odense – Vikingernes by"
- Let traktement i foyeren

Alle er velkomne.

Besøg H.C. Andersens Odense med en 5 i 1 billet

Fra den 20. januar 2018 kan man besøge hele fem eventyrlige attraktioner i Odense på bare én billet. 5 i 1 billetten koster 125 kr.

Billetten er en nøgle til H.C. Andersens liv og opvækst i hans hjemby. Med denne billet i hånden åbnes dørene til:

- H.C. Andersen Museum (åbner 20. januar)
- H.C. Andersens Fødehjem
- H.C. Andersens Barndomshjem
- Børnekulturhuset Fyrtøjet (åbner ultimo maj)
- Møntergården

Samlet set giver de fem museer et unikt indblik i Andersens samtid og hans eventyrlige forfatterskab.

Guide om Andersens Odense

Sammen med 5 i 1 billetten får man også en guide om H.C. Andersens Odense og fodsporsru-ten. Følger man digterens fodspor rundt i bymidten, finder man en lang række bygninger og steder, der ser ud som dengang, da Andersen voksede op i Odense.

Nyt museum

H.C. Andersen Museum åbner 20. januar 2018 i Claus Bergs Gade 11 og skal i en overgangsperiode erstatte det nuværende H.C. Andersens Hus, der lukker 31. oktober 2017 for at give plads til byggefolk og entreprenørmaskiner. Et nyt, eventyrligt H.C. Andersens Hus af den japanske arkitekt Kengo Kuma skal bygges og vil stå klart i 2020. I mellemtiden vil H.C. Andersen Museum fremstå visuelt som en inspirerende leg med form og farver samt lys og skygge, der favner digterens univers på en helt unik måde. Det vil give de besøgende et indblik i Andersens liv gennem en række nedslagspunkter, der kobles til digterens kunst. H.C. Andersens egen papirklipskunst er det bærende element i særudstillingens gennemgående udtryk.

5 museer om 1 forfatter

Udover det nye H.C. Andersen Museum dækker 5 i 1 billetten H.C. Andersens Fødehjem, hvor man kan besøge det ikoniske gule hus i Hans Jensens Stræde. Billetten giver også adgang til H.C. Andersens Barndomshjem, hvor de besøgende så tydeligt kan fornemme inspirationen til mange af forfatterens eventyr. Derudover åbner billetten døren til Børnekulturhuset Fyrtøjet, der flytter ind i den smukke gamle Nyborggade på Møntergården. Og derfra er det oplagt at besøge det kulturhistoriske museum Møntergården, der indeholder så mange udstillingsgenstande og historiske gårdrum fra Andersens tid. Eksempelvis Børnenes Baggård, der er et lille bymiljø fra 1800-tallet med spændende aktiviteter for hele familien. Også her åbner 5 i 1 billetten alle døre, så der er ingen tvivl om, at det nye initiativ fra Odense Bys Museer bliver en heldagsoplevelse ud over det sædvanlige.

5 i 1 billetten kan købes på H.C. Andersen Museum, i H.C. Andersens Barndomshjem eller på Møntergården fra den 20. januar.

At være i centrum - Forskningscentret Centrums første publikation

I starten af november udkommer forskningscentrets første publikation, som har titlen "At være i centrum. Magt og minde - højstatusbegravelser i udvalgte centre 950-1450".

Fra gravkult til glemsel

Bogens artikler afspejler de foredrag, som blev holdt af inviterede forskere inden for historie og arkæologi på centrets første tværfaglige seminar. Udgangspunktet var den nyfundne bispegrav fra Skt. Albani Kirke i Odense med udblik både bagud og fremad i tid. Forfatterne diskuterer, hvordan højstatusgrave og -gravminder kan være magtmanifestationer og indgå i en memorialkultur omkring den afdøde, samt hvordan sådanne monumenter kan blive henvist til glemsel.

Nye forskningsresultater

I bogens to første kapitler, skrevet af Jakob Tue Christesen, Jesper Hansen og Mikael Manøe Bjerregaard præsenteres for første gang en tilbundsgående analyse af den gravlagtes identitet og hans gravgods. Michael H. Gelting sætter bispegraven i dens samtidige kontekst (slutningen af 1000-tallet), hvor vores viden om bispesæderne øst for Storebælt er forsvindende lille, og han giver en forklaring på, at så lidt er overleveret om disse institutioners tidligste historie. Birgitte Bøggild Johannsen præsenterer den tidlige, danske middelalders bispegrave og analyserer dem i skismaet mellem gravkult og glemsel. Tine Kondrup tager over, omtrent hvor den foregående artikel slipper, og præsenterer senmiddelalderens gravminder over danske bisper, idet hun ser nærmere på, hvordan bisperne på deres egne gravsten sætter sig selv i scene som repræsentanter for henholdsvis embede og slægt. Endelig analyserer Anne Pedersen, hvordan Harald Blåtand med monumenterne i Jelling skabte en fysisk manifestation for sin slægt og sin egen kongemagt; en manifestation, der inddrog både velkendte og nyskabende elementer i hidtil udsete dimensioner.

Bogen bliver udgivet af Odense Bys Museer og Syddansk Universitetsforlag og vil kunne købes begge steder.

Nu føjes endnu et element til udstillingen "Knuds Odense - Vikingernes by"

Den 19. maj åbnede udstillingen "Knuds Odense - Vikingernes by" på Møntergården i Odense. Udstillingen kan besøges frem til den 11. marts næste år. Titlen henviser til Danmarks sidste vikingekonge, kong Knud IV (senere Knud den Hellige), der blev dræbt den 10. juli 1086 i Skt. Albani Kirke i Odense, og som i år 1100 blev kåret til Danmarks første helgen. Titlen på udstillingen understreger tillige, at Odense har sine rødder i vikingetiden; det er bl.a. navnet Odense - Odins Vi - et bevis på.

Spektakulær udstilling

Udstillingen præsenterer en række af de fornemme fund, som er gjort forud for de omfattende arkæologiske udgravninger i Odenses bymidte som forløber for *Fra Gade til By*-projektet. Desuden vises for første gang alle fundene fra vikingeborgen Nonnebakken, den fantastiske bispegrav fra Albani Kirke og Thomas Kluges imponerende maleri af Knud den Hellige.

Ny bog går i dybden

Men en udstilling er kun et ekstrakt af en meget større mængde viden. Med udgivelsen af bogen bag udstillingen præsenteres derfor langt flere detaljer om de mange gode fund. Bogen er som udstillingen bygget op i fire temaer - Odenses opståen, Kongens Odense, Bispens Odense og Borgerens Odense - og baserer sig på en række større og mindre forskningsprojekter fra arkæologer, historikere, naturvidenskabsfolk og konservatorer fra Odense Bys Museer og en række andre institutioner.

Fra vision til virkelighed

Bogen er således endnu et skridt i museets ambitioner inden for konceptet Knuds Odense – vikingernes by. Her bindes forskning og formidling til læg og lærd, i udstillinger, bøger, på internettet, i foredrag og byvandring sammen. Derved kommer de mange gode historier flest mulige til gavn, og Odense får endnu et felt at brande sig på samt en ny dimension til begrebet bystolthed.

Bogen, der er på 216 sider, er rigt illustreret og skrevet i et let læseligt sprog. Bogen kan købes på Møntergården fra den 13. oktober. Prisen er 198 kr.

Odense Bys Museer i fornemt selskab

Sammenlignet med millionbyerne i Asien er Odense forbavsende lille. Det samme er gældende for H.C. Andersens Hus, når vi sammenligner besøgstal med attraktioner som Disney World. Men vores navn er stort, og derfor blev Odense Bys Museer inviteret ind, som et grundlæggende medlem, i en ny stor verdensomspændende turistorganisation - World Tourism Alliance. Alliancen består af 89 medlemmer - 20 kinesiske og 69 medlemmer fra øvrige lande, herunder 2 fra Danmark; Odense Bys Museer og Danmarks Rejsebureau Forening.

Toneangivende medlemmer

Formålet med alliancen er at fremme verdensomspændende turisme. Formålet er også, at alliancens medlemmer gennem det nye netværk kan udveksle ideer og erfaringer inden for både turismefremme og turismepleje. Derfor er de 89 medlemmer alle turistbrancheorganisationer og attraktioner, som er toneangivende inden for deres felt.

Styrkelse af netværket

Den første og stiftende generalforsamling for den nye organisation fandt sted i Chengdu, hovedstad i provinsen Sichuan i det vestlige Kina. Programmet for generalforsamlingen var meget formelt med lange taler, som man nu engang ynder i det officielle Kina. Men det stramme program til trods, så var der tid til at styrke det internationale netværk og opleve Chengdu - en grøn og frodig millionby.

Styrkelse af samarbejdet

Alt i alt en spændende og lærerig Kinatur, som viser, at Odense Bys Museer er et museum af international kaliber, der evner at indgå i samarbejder af stor international målestok.

Ny lærebog om Knud den Hellige til 7.-9. klasser

I Odense er Knud den Hellige efter H.C. Andersen den måske mest omtalte historiske person. Kong Knud blev dræbt i en trækirke i Odense i 1086, men pryder stadig gadebilledet i Odense, fordi historien om Knud er spækket med drama og giver et billede af Odense som en central by i overgangen fra vikingetiden til middelalderen.

En hjælp til undervisning i historiebrug

Historiebrug handler netop om, hvordan mennesker og samfund bruger historien til at iscenesætte sig selv og sin fortid som noget helt særligt. Det er Knud den Hellige et godt eksempel på, og da netop historiebrug er et nyt kompetenceområde, er lærebogen "KNUD - konge, helgen, myte - Elevbog 7.-9. klasse" en venlig håndsrækning til historielærerne.

Kend fortiden og forstå nutiden

I lærervejledningen til "KNUD - Konge, helgen, myte" skriver forfatterne:

...Historien er således nærværende. I de overleverede fortællinger, i malerier eller andre afbildninger og i gadebilledet i form af skulpturer og mindesmærker. Eleverne vil derfor, gennem arbejdet med bogen, skulle forholde sig til historien, ikke bare som et overstået fænomen, men også som noget man kan bruge til at blive klogere på sig selv...

Undervisningsmaterialet om Knud den Hellige henvender sig udskolings elever i hele landet.

Frivillig i Børnenes Baggård

Børnenes Baggård er et historisk miljø, hvor man kan oplevet livet i 1890'erne og besøge snedkerfamilien. I Børnenes Baggård må man røre ved alt og næsten gøre alt. Dog har vi længe haft et ønske om at få mere liv i baggården og få levendegjort historien. Kort fortalt: Vi har manglet vores snedkerfamilie.

På vej med et frivilligkorps

I september tog vi derfor det første spadestik til at oprette et frivilligkorps, der skal hjælpe os med at realisere vores drøm om at få befolket Børnenes Baggård. Til vores første informationsmøde dukkede der mange søde og dygtige snedkerfruer op, og meget tyder på, at Børnenes Baggård inden længe vil sprudle ekstra meget af liv i udvalgte weekender og ferier.

Vi søger "snedkermestre"

Selv om vi nu næsten har fået vores snedkerfruer på plads, så mangler vi fortsat at finde vores "snedkermestre". Børnenes Baggård har et fint gammelt snedkerværksted, hvor børnene elsker at stå og høvle, skrue og save. Så har du altid drømt om at være en del af et historisk fællesskab, og synes du, børneformidling lyder som noget for dig, så tøv ikke med at kontakte Børnemuseets formidler på miban@odense.dk.

Altid plads til en til

Vi har god altid plads til en ekstra snedkerfrue, så har du lyst til at stå ved et gammeldags brændekomfur, lave håndarbejde eller blot fortælle spændende historier til nysgerrige børn, så er du også meget velkommen til at kontakte museets børneformidler.

Den bedste FortidsVision er fundet

Det blev 8.a fra Odense Friskole, der løb med sejren, da der fredag den 29. september var finale i Odense Bys Museers formidlingskonkurrence FortidsVisioner.

Spændende kåring

Alle 7.-9. klasser i Odense Kommune blev i august inviteret til at komme med deres bud på, hvordan man kan fortælle om byens skjulte vikingeborg, Nonnebakken. Museet har siden da modtaget mange bud på, hvordan historien kan formidles i byrummet, og i fredags skulle vinderkonceptet kåres.

De små giganter store idé

Finalen i FortidsVisioner 2017 blev afholdt i Odd Fellow Palæet, netop på Nonnebakken, hvor et dommerpanel sad klar til at vurdere de seks finaleforslag. Dommerpanelet, der bestod af to repræsentanter fra Odd Fellow Logen, to repræsentanter fra museet og de to rådmænd, Susanne Crawley Larsen og Jane Jegind, var imponerede over de unges opfindsomhed. Alligevel skilte et enkelt af de seks koncepter sig ud: En gruppe af elever fra 8.a på Odense Friskole, der kalder sig "De små giganter", var inspirerede af det populære mobilspil, Pokémon Go og havde udviklet et koncept, hvor brugerne skal vælge, hvilken vikingeslægt, de vil tilhøre og efterfølgende samle points ved at besvare spørgsmål om Odenses fortid i byens gader.

Sjov og lærerig præmie

"De små giganter" fik ud over titlen som vinder af FortidsVisioner 2017 også et gavekort til en tur sammen med resten af 8.a til en anden af landets vikingeborge, Trelleborg. Alle de unges forslag til fremtidens formidling af Nonnebakken er udstillet på Møntergården til den 22. oktober 2017.

Historien om Danmark kan ses på Møntergården

2. sæson af DR's stort anlagte serie om Danmarks historie ruller over skærmen lørdag aften i den bedste sendetid. Over en million seere følger med i åndeløs spænding.

Møntergården følger op med to rundvisninger, der er i tråd med DR's temaer, bare med et særligt fynsk twist. Det foregår som søndagsrundvisninger kl. 13.30, og de varer cirka en time. Udover rundvisning byder museet også på en kop kaffe, når entreen er betalt.

Grundloven, folket og magten

Søndag den 8. oktober er det Frederik 7., der er på programmet. I løbet af 1800-tallet skete der store forandringer, som vendte op og ned på magtforhold og demokrati. Frederik 7. var om nogen manden, der spillede en central rolle i denne periode. På rundvisningen kan man høre om hans rolle på Odense Slot og Fyn - og se hans magtfulde udstyr og de mange genstande, som har spillet en rolle for magt, oprør og demokrati på hele Fyn igennem tiden.

Velfærd og kold krig

Søndag den 22. oktober er der fokus på en helt særlig genstand, der fik Odense på landkortet under 2. verdenskrig. Her kan man også høre om Odenses og Fyns udvikling både under og efter krigen, da velfærden skabte nye moder, fænomener og forhold, og den kolde krig besatte folk på både Fyn og i resten af Danmark.

Efterårsferie med kål og kartofler

Den Fynske Landsby byder på et væld af efterårsoplevelser for hele familien.

Kålgården = Bondens skatkammer

Kålgården er navnet på 1800-tallets køkkenhave, hvor man dyrkede kål og andre køkkenurter. Søndag den 15. oktober kan du blive klog på, hvor vigtig kålgården var for bonden. Gartner Jens Ole S. Pedersen fortæller om, hvad bonden dyrkede, og den udvikling kålgården gennemgik i løbet af 1800-tallet. Du kan få gode råd og tips i forhold til dyrkning af egen kål, og i Præstegårdens køkken vil kokkepigerne tilberede en god og nærende suppe af kål og urter.

Kartoffelferie i uge 42

Børn i alle aldre kan i hverdage fra kl. 11-15 være med til forskellige aktiviteter. Men hvorfor er det nu lige, at vi kalder det for Kartoffelferie? I bondens kålgård var grønkålen en af de vigtigste afgrøder, men efterhånden fik kartofflen også sin plads. Overklassen kendte allerede til kartofflens nærende værdi i 1700-tallet, men selv om herremændene forsøgte at få bønderne til at spise dem, slog kartofflen først rigtig igennem i første halvdel af 1800-tallet, og omkring 1850 blev den dyrket i hele landet. På det tidspunkt begyndte kartofflen også at erstatte brødet ved hovedmåltidet.

Børnearbejde i gamle dage

For at undgå at kartoflerne rådned, skulle de op af jorden, inden den blev for fugtig, og inden den første frost satte ind. Børn på landet var dengang en vigtig arbejdskraft, og udover daglige

pligter i hjemmet var de en uundværlig arbejdskraft ved såning og høst af korn - og senere med høsten af kartoflerne.

Fra arbejde til afslapning

Da kong Frederik VI indførte undervisningspligt til alle børn i 1814, tog han derfor hensyn til, at børn på landet skulle hjælpe til med arbejdet i hjemmet. De gik i skole hver anden dag og blev fritaget ved såning og høst. Behovet for at fritage børnene til kartoffelhøsten steg, og allerede fra 1823 blev det tilladt at holde børnene hjemme, når kartoflerne skulle op af jorden. Efterhånden var der så meget skolefravær i løbet af efteråret, at lærerne klagede, og i 1899 blev uge 42 fastlagt som kartoffelferie. Den nødvendige arbejdsomme kartoffelferie har herefter langsomt ændret sig til at blive en efterårsferie med afslapning og familieoplevelser - som for eksempel en tur i Den Fynske Landsby.

Høst jeres egne kartofler

I Landsbyen kan børnene også være med til at høste en pose kartofler til aftensmaden, nøjagtig som man gjorde dengang. Bonden pløjer kartofler op med hestetrukket plov, og børnene går bagefter og samler kartoflerne op. De kan også prøve at høste en roe på marken, som bagefter kan forvandles til en skræmmende, en sød eller en sjov roelygte.

Grisen skal slagtes

Onsdag den 18. oktober kl. 11 slagter vi en af Landsbyens grise og fortæller om, hvor de forskellige dele sidder på grisen. Dagen efter, torsdag den 19. oktober, kan du mellem kl. 11 og 13 opleve, hvordan grisen bliver skåret ud, og hvad de forskellige dele på grisen kan bruges til. Og i Præstegårdens køkken koger vi sylte af grisens hoved.

Børnemuseet på Møntergården kommunikerer med fortiden

Kommunikation har altid været en vigtig del af hverdagen for de fleste mennesker. I dag chatter man ved hjælp af de sociale medier, ringer til hinanden eller skriver til hinanden på anden vis. Men hvad gjorde man mon før i tiden, når man ville have fat på hinanden? Det skal vi prøve at finde ud af i efterårsferien på Møntergårdens børnemuseum.

Finurlig kommunikation

I Børnenes Baggård skal vi lave alverdens finurlige kommunikationsredskaber. Vi skal bl.a. lave gammeldags dåsetelefoner, skrive breve med hemmeligt blæk, lave flaskeposter, riste runer samt skrive med fjerpen og blæk. Børnemuseets formidlere står klar til at hjælpe jer med at lave kommunikationsredskaberne, og de hjælper jer også gerne med at teste dem.

Kom og leg Kispus

Man kan dog kommunikere på mange forskellige måder, og det er ikke altid nødvendigt at have et redskab, når man vil have fat på en anden person. I 1800-tallet brugte man især lege til

at komme i kontakt med andre. Derfor skal vi i efterårsferien også prøve at lege den sjove kommunikationsleg "Kispus", hvor det gælder om at være snedig, hurtig og super skrap til at give hemmelige signaler. Børn har som altid fri entré, dog koster det 10 kr. at være med i aktiviteterne.

Harry Potter Festival på Mediemuseet i efterårsferien

Atter i år er Mediemuseet engageret i Harry Potter Festivalen, der vækker Harry Potter-bøgenes magiske univers til live midt i Odense.

Rivende populært

For 4. gang i træk vil Rita Rivejern og troldmandstypograferne føre de unge troldmandsskribenter ad sensationsjournalistikkens snoede stier og frem mod en forsideudgave af Profettidende, frisk fra trykpressen. Det er et populært tilbud - alle 120 pladser fordelt over 20 workshops blev udsolgt i løbet af 2 timer, da der blev åbnet for booking den 12. september.

Nyt Harry Potter-tilbud

Men det betyder ikke, at der er udsolgt for at opleve Harry Potter på Mediemuseet. I år har vi et nyt tilbud, Weasleys Wunderkammer, hvor troldmanden Arthur Weasley helt ekstraordinært åbner op for sin samling af mugglermediemekanik, dvs. almindelige ikke-trolddomskyndige menneskers medieteknologier.

Mugglernes mystiske maskiner

I Weasleys Wunderkammer kan man både se og røre ved nogle af de mærkværdige maskiner, som mugglere har brugt til at se film, høre musik og spille spil på. Man vil bl.a. kunne lave noget så magisk som et mixbånd på bedste mugglermanér - og her er ikke noget med at svinge tryllestaven, der skal spoles frem og tilbage for at få musik på bånd!

Der er fri entré på Mediemuseet for mugglere ifølge troldmænd og hekse den 20. og 21. oktober.

Efterårsferie i Fyrtøjet og H.C. Andersens Hus

Fyrtøjet gnistrer af eventyr og magi

Børnekulturhuset fyrer op under fantasien, legen og fortællingen i eventyrenes magiske rige. Giv børnene - og jer selv - en eventyrlig efterårsferie med timevis af aktiviteter til den gode familieoplevelse. Fold jer ud fra den 14. til 22. oktober kl. 10-17.

Vi er SÅ klar

Bladene på Fyrtøjets ønsketræ lyser i gule, orange og røde farver. I Eventyrlandet ligger ballerinaens papirslot i al sin ynde. Tinsoldaternes borg og troldens snustobakdåse troner imod hinanden, og den store avisbåd ligger og venter på at blive indtaget. I atelieret kan I boltre jer i mange materialer og inspiration til produktion af egen kunst. Vi glæder os til at se jer.

Efterårsferie med hyrdinden, skorstensfejeren, kejseren og alle de andre

Nyd en eventyrlig rundvisning med H.C. Andersen Paraden i H.C. Andersens Hus. Eventyrfigurerne tropper op i levende live, og Torben Iversen præsenterer den ene mere spændende historie efter den anden på sin altid medrivende facon.

Et gammelt kakkelovnsrør blev til et smukt eventyr

Historierne fortælles i børnehøjde, og du kommer til at høre om digterens fantastiske liv, og om hvordan de mange eventyr blev til. Vidste du f.eks., at det var en ildebrand i et kakkelovnsrør, der inspirerede til eventyret Hyrdinden og Skorstensfejeren? Det kan du høre meget mere om på den eventyrlige rundvisning.

Rundvisningen foregår den 14. og 21. oktober kl. 13 og varer ca. en time. Børn har gratis adgang i H.C. Andersens Hus.

